

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

نظام برنامه ریزی درسی آموزش عالی علمی کاربردی

دکتر رضا نوروززاده

مدیرکل دفتر برنامه ریزی درسی دانشگاه جامع علمی کاربردی

مجموعه سخنرانی‌های هفتگی

۱۳۹۷/۰۷/۲۴

شماره نهم

معاونت پژوهشی

پدیده پری‌دری

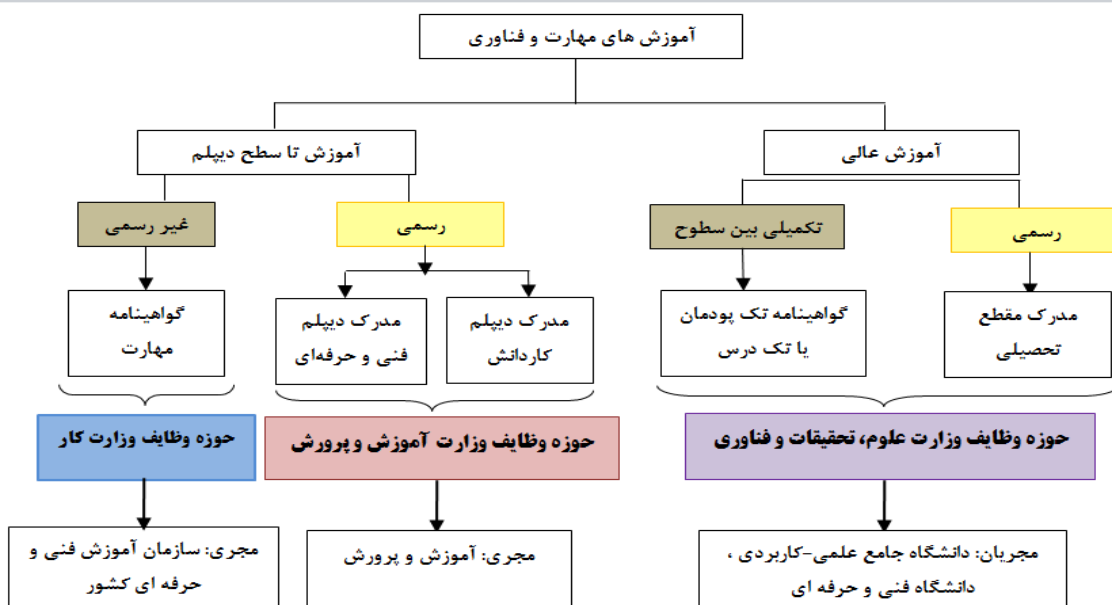
مقدمه

بحث را با یک حدیث از امام علی «ع» شروع می کنیم؛ بیان می فرمایند: علم و عمل هم دوشند، پس هر که بداند عمل کند و علم عمل را صدا می زند و اگر پاسخش را داد، می ماند و گر نه از پیش او می رود. این فلسفه دانشگاه جامع علمی کاربردی است. و صاحب نظران می گویند اگر تئوری باشد و گره ای از مشکلات حل نکند آن تئوری عملاً به درد نمی خورد و این مصداقی است که در دانشگاه جامع علمی کاربردی دنبال می کنیم و انجام می شود.

مقام معظم رهبری تاکید زیادی بر دانشگاه علمی کاربردی داشته و معتقد است اگر ما می خواهیم کشور توسعه یافته و مقاومتی داشته باشیم نیاز به پنجه های کارآمد داریم. مسیر حل مشکلات جامعه از طریق دانشگاه و از طریق علمی است. اگر ما ابزار علم را دنبال نکنیم و استفاده نکنیم، قاعدتا به بیراهه می رویم، علم قدرت می آورد.

ساختار آموزش های مهارت و فناوری در کشور

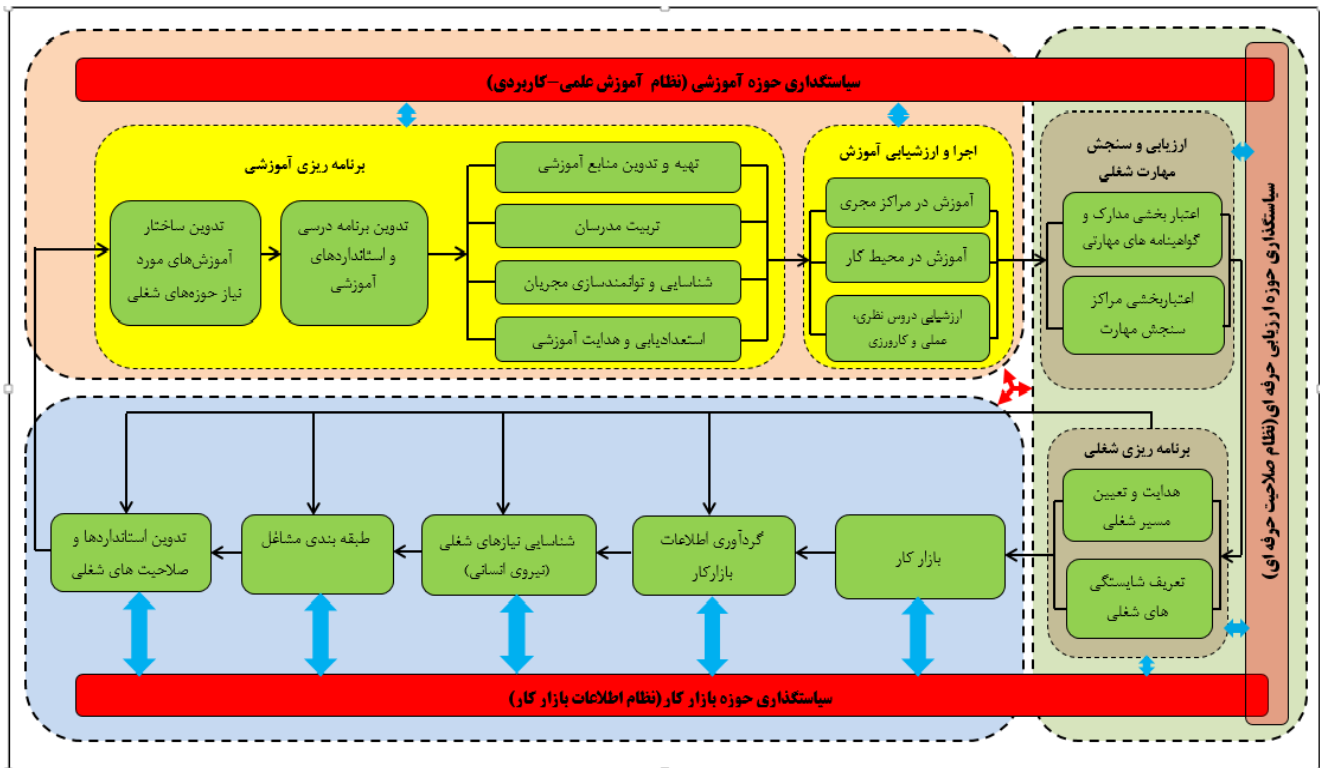
بر اساس ساختار آموزش های مهارت و فناوری در کشور، در حال حاضر سه دستگاه اجرایی در بدنه دولت متولی آموزش های مهارت و فناوری هستند که قلمرو فعالیت آنها در قوانین و مقررات مصوب موجود است.

در آموزش عالی دوره های رسمی را داریم که منجر به مدرک می شود، دوره های تکمیلی و بین سطوح داریم. مجریان گواهی تک درس در حوزه وزارت علوم دانشگاه علمی کاربردی و فنی حرفه ای است، و در سطح آموزش و پرورش که در آنجا رسمی و غیر رسمی دارد که در آنجا بحث مدرک دیپلم، کار و دانش، مدرک فنی حرفه ای، و وظایف آموزش و پرورش و یک بخش غیر رسمی را هم سازمان فنی حرفه ای دنبال می کند که کارهای آموزش مهارتی و کارگاهان ماهر را تربیت می کند.

زیر نظام آموزش عالی را آموزش آکادمیک و آموزش فنی حرفه ای تشکیل می دهد. بخش آکادمیک را دانشگاه فرهنگیان، غیر انتفاعی، پیام نور، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه وابسته به دولتی و مراکز تحقیقات پژوهشی که دوره های تحصیلات تکمیلی را نیز در خودشان دارند. در بخش فنی حرفه ای هم در مهارت و فناوری دانشگاه جامع علمی کاربردی، دانشگاه وابسته به دستگاه اجرایی و دانشگاه فنی حرفه ای مأموریت بخش مهارت های فنی حرفه ای را دارند. آن چیزی که ما در مطالعات تطبیقی به آن رسیدیم، مدل مطلوبی را که برای نظام جامع مهارت و فن آوری مطرح می شود ما باید سه نظام را حتما پیش بینی بکنیم، یکی نظام اطلاعات بازارکار، نظام آموزش و مهارت فن آوری، و نظام صلاحیت حرفه ای، که این سه نظام لازم و ملزوم همدیگر هستند.

مدل مطلوب نظام جامع مهارت و فناوری

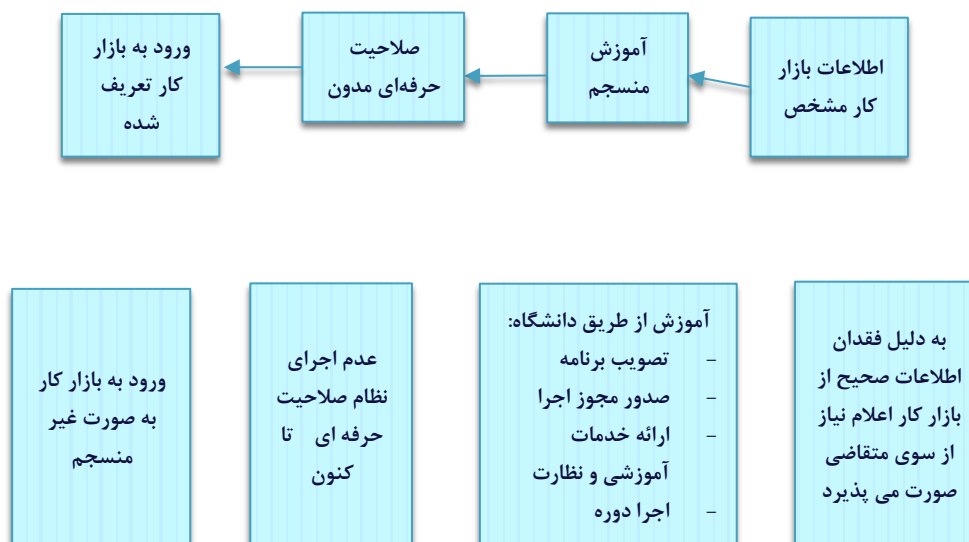
اعتقاد ما بر این است که برنامه درسی باید از حوزه شغلی شروع شود، برای اینکه بدانیم چه نیرویی را با چه ویژگیهایی و با چه مهارتی می‌خواهیم تربیت کنیم؟ بعد در حوزه برنامه ریزی آموزشی برای آن توانمندیها و شایستگیها مواد آموزشی را طراحی کنیم، و نهایتا بحث صلاحیت حرفه ای که باید هم به لحاظ مدارک و هم به لحاظ مهارت ها گواهی های صلاحیت حرفه ای را به افراد بدهیم، که فرد برای چه مشاغلی صلاحیت حرفه ای دارد.

مقایسه نظام شغلی آموزشی در ایران و کشورهای موفق جهان

نظام شغلی آموزشی کشور ما را با دنیا مقایسه می‌کند، در دنیا اطلاعات بازار کار وجود دارد، بعد متناسب با آن آموزش را طراحی می‌کنند، بعد گواهی صلاحیت حرفه ای می‌دهند، بعد وارد بازار کار می‌کنند، ولی ما در ایران اطلاعات بازار کار را نداریم، یعنی ما یک باند اطلاعاتی از حوزه شغلی نداریم، در دنیا بیش از ۱۶۰۰۰ حوزه شغلی شناسایی شده است، ما در ایران بیشتر از ۳۰۰۰ حوزه شغلی شناسایی نکردیم. لذا برای برطرف کردن این خلاء از دستگاه متقاضی نیازسنجی میکنیم، وقتی نیاز خود را اعلام کرد در واقع برنامه را همان دستگاه متقاضی می‌دهد، بعد آن برنامه در فرآیند ما قرار می‌گیرد و ما محتوای آموزشی متناسب با آن را طراحی می‌کنیم.

نظام شغلی و آموزشی در کشورهای موفق

(در قالب این سه سیستم طراحی و به طور منظم و منسجم اجرا می‌شوند)

نظام شغلی و آموزشی در دانشگاه جامع علمی-کاربردی (ایران)

مورد دیگری که ما در ایران نداریم، بسته نظام صنعت حرفه‌ای است، الان در وزارت کار و تعاون یک سامانه را طراحی کرده اند، تحت عنوان سامانه صنعت حرفه ای، به این ترتیب هر کسی که مدعی است در حوزه ای مهارت دارد می تواند آزمون بدهد و گواهی صلاحیت حرفه ای را دریافت کند. در دانشگاه جامع علمی کاربردی نیز از زمانی که دکتر امید آمده اند یک دفتر تحت عنوان دفتر صلاحیت حرفه ای تشکیل شده است که بسترهای این کار در آنجا فراهم می شود و نهایتاً فارغ التحصیلان ما بدون اجرای نظام صلاحیت علمی وارد بازار کار می شوند. اگر ما یکسری مشکلات در دانش آموختگان حوزه علمی کاربردی داریم به این دلیل است که ما نظام صلاحیت حرفه ای را در آنجا اجرا نمی کنیم. به هر جایی می نگریم بحث اشتغال، نیروی کار، بحث تخصص، بحث مهارت به صورت جدی مطرح می شود، در سیاست کلی اقتصاد مقاومتی، سیاست کلی علم و فناوری، سیاست بحث حمایت از کار و سرمایه، در همه اینها بحث نیروی انسانی، بحث توانمندسازی، بحث مهارت، بحث بازار کار را به صورت جدی می توان مشاهده نمود.

در برنامه ششم، سهم آموزش مهارتی در پایان برنامه باید به ۳۰ درصد کل دانشجویان نظام آموزش عالی کشور برسد. ما در نظام آموزش عالی هیچ برنامه ای برای این بخش نداریم. یعنی یک برنامه مدونی که سهم وزارت علوم، دانشگاهها را مشخص کند نداریم.

در دانشگاه جامع علمی کاربردی مجموعاً ۲۵۰۰۰۰ دانشجو داریم، حدود ۵۰۰۰۰ مدرس داریم، اگر فرض بکنیم در پایان برنامه ششم ۴ میلیون دانشجو داشته باشیم، ما حداقل ۱۲۰۰۰۰۰ نفر (یعنی ۳۰٪) باید در حوزه مهارتی دانشجو داشته باشیم، ما الان مجموعاً ۴۷۰۰۰۰ (۲۵۰۰۰۰ نفر دانشگاه علمی کاربردی، ۲۲۰۰۰۰ نفر بقیه دانشگاه ها) دانشجو در حوزه مهارتی داریم، که باید یک برنامه ریزی جدی در این بخش داشته باشیم.

بحث دیگر، بحث ساماندهی نظام آموزش عالی کشور است، دانشگاه جامع علمی کاربردی زمانی که دکتر امید مدیریت را به عهده گرفتند حدود ۱۲۰۰ مرکز علمی کاربردی داشتیم، به علت بحث ساماندهی الان حدود ۶۰۰ مرکز داریم.

با این نکاتی که گفته شد هدفی که برای آموزش علمی کاربردی در نظر گرفته می شود، این است که باید به سمت مهارت پیش برود. یعنی در اینجا بحث ارتقا دانشگاه، ایجاد مهارت، افزایش بهره وری و به سمتی می خواهیم برویم که دانش آموخته دانشگاه علمی کاربردی یک توانمندی را دنبال کند. رویکرد ما الان در دانشگاه علمی کاربردی به این سمت است که فارغ التحصیلی که از دانشگاه جامع علمی کاربردی بیرون می آید دیگر به سمت بخش دولت نباید برود، یعنی انقدر این فرد باید توانمندی داشته باشد که بتواند برای خود ایجاد اشتغال کند و به نتیجه برسد.

مقایسه ای که در آموزش نظری و آموزش علمی کرده ایم، در آموزش علمی تقاضا محور است، در آموزش کلاسیک عرضه محور است. بخش آموزش نظری بر توانایی تاکید دارد، بر پیاده سازی، بر تئوری و عمل در محیط، تجربه، بحث توانایی کار و بحث شناخت تکنولوژی و نهایتا همه این ها بر حوزه نیاز، حوزه شغل و بر حوزه مهارت در بخش علمی کاربردی تاکید دارد. بخش آموزش کلاسیک بیشتر بحث دانایی، نظریه پردازی، تئوری، کار آزمایشگاهی، هوش، استعداد، معلومات، بحث ادامه تحصیل، بحث کسب دانش، گسترش علم (دست به قلم بودن)، بحث نظریه پردازی می باشد.

مهمترین ویژگیهایی که در نظام مهارت و فن آوری وجود دارد، ارتقاء و انتقال دانش و فن آوری است، بحث به هنگام کردن مهارت شغلی و نهایتا به صورت آموزشهای مستمر مادام العمر در تمام سلسه مراتب تحصیلی را دنبال می کند. در واقع ما در دانشگاه جامع علمی کاربردی دو مسیر را دنبال می کنیم، یک مسیر رسمی است که منجر به مدرک می شود، یکی دیگر سطوح بین سطوح تحصیلی است یعنی دیپلم به کاردانی، کاردانی به کارشناسی، یعنی پودمان هایی طراحی می کنند برای به روز کردن و توانمند کردن بحث های دانشی و حرفه ای افراد.

بیشترین تاکیدی که در حوزه علمی کاربردی میشود بحث آموزش بر محیط کار است، یعنی کاری که در برنامه درسی علمی کاربردی انجام می شود در سرفصل برنامه درسی فصلی با عنوان آموزش در محیط کار است که در سر فصل های سایر دانشگاه ها چنین سرفصلی نداریم.

بحث دیگری به نام مهارت های مشترک است که در برنامه ها دیده می شود برای فارغ التحصیلان که دنبال می شود. مهمترین ویژگیهای مقاطع سطوح و مدرک آوری در نظام آموزش عالی و مهارت و فناوری به این شکل است: کاردانی فنی، مهندسی فناوری، مهندسی فناوری ارشد، مهندسی فناوری خبره، آن چیزی که در دانشگاه نظری دنبال می کنیم تحت عنوان: کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری و عناوین دوره های آموزشی با ماهیت غیر فنی: کاردانی حرفه ای، کارشناس حرفه ای، کارشناس فنی حرفه ای ارشد، کارشناس فنی حرفه ای خبره که برای رشته های غیر فنی است.

اگر سر فصل های برنامه درسی را در دانشگاه هایی که حوزه نظری را دنبال می کنند نگاه کنیم بالغ بر ۸۰٪ تا ۸۵٪ بحث ها، تئوری و نظری است و حدود ۱۵٪ تا ۲۰٪ حداکثر کارگاهی و آزمایشگاهی است. در علمی کاربردی دقیقا برنامه درسی ۶۰، ۴۰ است، یعنی ۶۰٪ کارگاهی و عملی است و ۴۰٪ تئوری است (تلورانس بین ۶۵، ۳۵ و ۷۰، ۳۰ هم می باشد).

یکی از بحث‌های مهم نهاده‌ی نه کردن آموزش در محیط کار است، یعنی ما در برنامه درسی که نگاه می‌کنیم، چیزی حدود ۵۱۲ ساعت باید دانشجو در محیط کار، آموزش عملی را دنبال کند. که از طریق درس کاربینی که حدود ۳۲ ساعت است که در ابتدای دوره (ترم اول) برای بحث مشاهده می‌باشد، و در پایان دوره نیمسال دوم باید ۲۴۰ ساعت دوره ببیند، و در نهایت ۲۴۰ ساعت نیز کارورزی می‌باشد که دانشجو باید آن را بگذراند. و همانطور که گفتیم ۶۰٪ کل ساعات مهارتی است، و علاوه بر اینها بحثی را که ما الان با سیاستی که دکتر امید دنبال می‌کند در دانشگاه جامع علمی کاربردی داریم، بحث کیفیت گرایی، بحث سامان دهی، بحث اساسنامه کردن موسسات، بحث حوزه بین المللی که به صورت سیاست های کاری در دانشگاه دنبال میشود که می تواند کاملاً موثر باشد درباره بحثی که در دانشگاه داریم.

علاوه بر بحثهای برنامه درسی، قبلاً در آموزش عالی طرحی داشتیم با عنوان طرح کاد، که یکسری از افراد را به مشاغل نزدیک کردند تا مشاغل را ببینند، چون آموزش و پرورش هیچ پیش بینی برای آن نکرده بود و نیروی انسانی آماده نبود، عملاً وقتی که این دانش آموزان به محیط کار رفته بودند و برگشتند، دیدند که دانش آموزان از لحاظ فرهنگی از دست رفته اند و ادبیات دیگری را به مدرسه می آورند که نهایتاً طرح حذف شد. ما الان برای اینکه آن مشکلات پیش نیاید یکسری مهارت هایی را در برنامه درسی پیش بینی کردیم تحت عنوان مهارت های مشترک که باید شایستگی محیطی را بگذرانند که مثلاً با محیط چگونه ارتباط برقرار کنند؟ با همکاران چگونه ارتباط برقرار کنند؟ خلاقیت داشته باشند، نوآوری داشته باشند، تفکر نقادانه داشته باشند و کار گروهی را بتوانند دنبال کنند.

دروس مشترک در نظام های آموزش عالی علمی کاربردی در حوزه کاردانی گزارش نویسی و مستند سازی می باشد که حتماً باید داشته باشیم، ارائه گزارش نتایج کار و جریان فعالیت هایی که دانشجو انجام میدهد را به طور پرزنت بکند، انجام کار گروهی، طبقه بندی، بهره گیری از رایانه، برقراری ارتباط موثر و ... مهارت هایی است که ما در دوره کاردانی می بینیم. یکسری دروس متناظر هم پیش بینی کرده ایم، مثل اخلاق حرفه ای، اصول سرپرستی که در اینجا گفته ایم متناسب با ماهیت هر دوره تحصیلی حدود ۳ درس از این مجموعه درسها باید در دوره ارائه شود و نهایتاً ۲ واحد نظری متناسب با هر دوره باید بگذرانند.

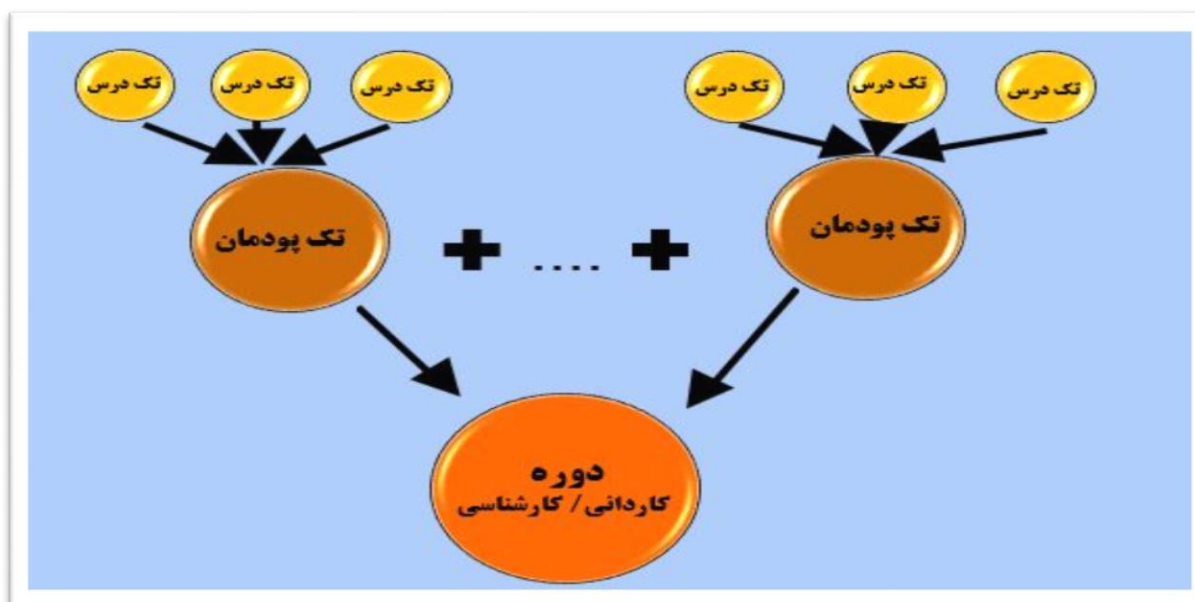
در دوره کارشناسی هم همینطور می باشد، سطح دوره های مشترک در کارشناسی کاملاً متفاوت با دوره کاردانی است، کسی که در مقطع کارشناسی در علمی کاربردی تحصیل می کند، باید توانایی تجزیه و تحلیل رخدادها را داشته باشد، یا بحث برنامه ریزی و انجام کار، مدیریت، بهبود و ... که توانمندیهای دوره کارشناسی با توانمندیهای دوره کاردانی کاملاً با هم متفاوت می باشد. در دروس متناظر نیز متفاوت می باشد، در اینجا بحث مدیریت منابع انسانی،

بحث مدیریتی، بحث کسب و کار، بحث مسئله یابی، بحث تصمیم گیری، اصول و فنون مذاکره را به عنوان درسهای است که ما مطرح کردیم.

تا اینجا بحث ما در مورد دوره های مقطع دار بود، دوره پودمانی و تکدرس نیز به این شکل است که ورودیها تکمیلی بین سطوح است، بین دیپلم و کاردانی، کاردانی به کارشناسی و ...

نظام درسی در حوزه تکدرس و تک پودمانی کاملاً نظام ساعتی است. یعنی به سمت نظام واحدی نرفته است، به این دلیل که کسی مدعی این نباشد که به ما مدرک بدهید، یعنی به سمتی بروند که با انگیزه، با علاقه و با گرایش که به کار دارند انجام دهند. در بحث های تک پودمانی به لحاظ زمانی یک سال کمتر است، و در دوره های پودمانی ۷۰٪ درسها به صورت عملی ارائه می شود. درسهای نظری در در دوره مقطع دار ۶۰ به ۴۰ بود، در پودمانی ها چون اشتغال محور است ۷۰ به ۳۰ شده است.

نظام پودمانی به این شکل است که هر پودمان ترکیب از چند تکدرس است، این تکدرس ها با هم جمع می شوند پودمان می شود، پودمان ها جمع می شوند و تبدیل به یک دوره کاردانی یا یک دوره کارشناسی می شود. ما در دانشگاه علمی کاربردی هم نظام پودمانی داریم و هم نظام مقطع دار داریم.

فرآیند طراحی برنامه درسی را مرور می کنیم: در بحث برنامه درسی همانطور که اشاره کردیم، محور برنامه درسی در دانشگاه علمی کاربردی شغل است، یعنی اساسا ما به دنبال این هستیم که مهارت را در دانش آموختگان ایجاد کنیم در هر حوزه شغلی، مثلا کاردانی ایستگاه پلیس، کاربر جرثقیل و . . . یعنی دقیقا متناسب با همان حوزه شغلی است که آنها انجام می دهند.

بحث بهره وری، بحث استاندارد و اصالت شغلی، احراز شغل، حرفه و کسب و کار را در اینجا دنبال می کنیم. مهمترین مولفه ها که در نظام علمی کاربردی است و تفاوتی که با دانشگاه های دیگر دارد، در اینجا ورودی ما دانشجوی است، که این دانشجویها یا شاغل فعلی هستند یا شاغل آتی هستند. یعنی بعضی از افراد برای یک حوزه شغلی کار می کنند که وارد یک دوره متناسب با آن حوزه شغلی می شوند، یا افرادی علاقه مند هستند که در آینده در آن حوزه شغلی کار کنند.

مهمترین نکته متقاضیان اجرای دوره می باشد، چون اگر دفترچه دانشگاه علمی کاربردی را نگاه کنیم حتما در آن یک ارگان، متقاضی یا دستگاه اجرایی برای هر دوره دارد. دوره های علمی کاربردی یکبار است، یعنی هر دوره فقط یکبار مجوز داده می شود، اگر برای بار دوم مجوز صادر شود باید ضرورت ایجاد آن دوره و اعلام نیاز از یک دستگاه را ارائه دهند بعد دوره را اجرا کنند.

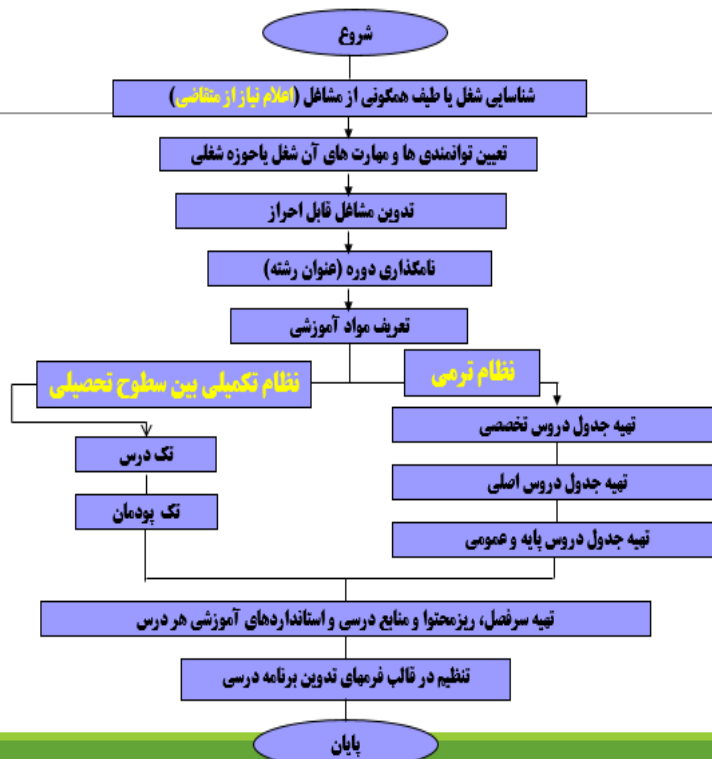
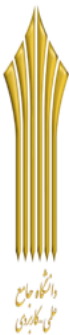
نکته دیگر که در حوزه علمی کاربردی خیلی بر آن تاکید است، بحث صاحب نظران حوزه شغلی است، که هم در حوزه آموزش داریم و هم در حوزه تولید برنامه داریم، یعنی تمام کارگروه های برنامه درسی ما ترکیبی از این دو گروه می باشند، یعنی ترکیبی از حوزه علمی و شغلی. که در حوزه شغلی حوزه شغل را تجزیه و تحلیل می کنند. مهارت ها، شرح وظایف ها را مشخص می کنند که شغل چه شایستگی هایی باید داشته باشد بعد متناسب با آن محتوا را تعیین می کنند. در برنامه درسی مواد آموزشی، شرایط اجرا، نحوه ارزشیابی، ما در برنامه درسی تمام این استاندارد ها را در می آوریم. یعنی استانداردهای آموزشی را به لحاظ استاد، به لحاظ کارگاه، به لحاظ شرایط، به لحاظ ورودی، همه این موارد را ارائه می دهیم.

الگویی که ما در تدوین برنامه درسی دنبال می کنیم، تحت عنوان دو دنیا تعریف می کنیم: یک دنیای کار، و یک دنیای آموزش. ما در دنیای کار اولین کاری که انجام می دهیم آنالیز شغل است، تعیین داده ها، شایستگی ها، وظایف کاری است که یک جدولی را کارگروه ها باید طراحی بکنند که شغل و تواناییها و مهارت ها را دقیق در آن بیاورند.

بحث مبتنی بر مهارت های محیطی علاوه بر اینکه یک حوزه شغلی است، در کدام حوزه شغلی نیز میخواهد کار کند در آنجا چه مهارتهایی نیاز دارد نیز باید در نظر گرفته شود. روند نمای برنامه درسی در دانشگاه جامع نشان میدهد که فرآیند شروع از شناسه شغل است، بعد تعیین توانمندیها، بعد تدوین مشاغل، بعد نامگذاری دوره (نظام ترمی، نظام تکمیلی) تا نهایتاً برنامه درسی ارائه می شود.

برای هر توانمندی که ارائه می شود متناسب با آن مواد آموزشی را طراحی می کنیم. که طی یک سرفصل، پیش نیاز درس را عنوان می کنیم، اهداف را عنوان می کنیم، سرفصل، مباحث، هدفهای رفتاری و بحث نظری و عملی را نیز مطرح می کنیم. یعنی دقیقاً کنترل می شود که تناسب بین ساعت (۶۰ به ۴۰) یا (۷۰ به ۳۰) در پودمانها رعایت شود. یعنی دقیقاً متناسب با حوزه شغلی و متناسب با آن مهارت هم به لحاظ نظری و هم به لحاظ عملی دنبال شود.

روند نمای تدوین برنامه درسی

در بحث بعدی استانداردهایی برای مدرسین است، به این صورت که اگر کسی میخواهد در این دانشگاه تدریس کند حتما باید این مقدار سواد شغلی داشته باشد، حتما باید سر رشته در رابطه با آن رشته ای که میخواهد تدریس کند را داشته باشد، اگر نداشته باشد قطعاً نمی تواند آن درس را تدریس کند. در کارورزی ها نیز آمده است که دقیقا چه کاری را باید انجام دهند، یعنی کار مدرس و دانشجو کاملاً مشخص شده است. یعنی کاملاً تناسب بین مهارتها و هدفهای رفتاری کاملاً مشخص است.

فرآیند تصویب و ساختار نظام درسی به این شکل است که: در شورای عالی برنامه ریزی حدود ۸ گروه، برنامه ریزی داشتیم، تعدادی از برنامه های دانشگاه علمی کاربردی را گروه هشتم، تحت عنوان گروه تکنولوژی و علم و کاروری نام داشت انجام می داد، و در یک مقطع زمانی این گروه وظایفش به دانشگاه جامع منتقل شد. از آن موقع که تقریباً ۱۵ سال سابقه فعالیت دارد دارای این ساختار می باشد: شورای عالی برنامه ریزی، یک کمیسیون معین داریم که ۴ گروه در زیر مجموعه خود دارد با عناوین: گروه صنعت، گروه کشاورزی، گروه مدیریت و فناوری، گروه فرهنگ و هنر که دقیقا عناوین گروهها، گروه حوزه شغلی است نه گروه حوزه نظری.

در کل استانها یک کمیسیون برنامه درسی داریم که همسطح همین گروهها هستند، زیر مجموعه این کارگروهها، کمیته داریم (حدود ۱۰ کمیته) کمیته تخصصی حوزه شغلی و حوزه تخصصی کار را انجام می دهند، و نهایتاً دفتر برنامه ریزی کار آنها حمایت و هدایت می کند.

در این ۱۵ سال ۲۶۲ جلسه شورای عالی برنامه ریزی داشته ایم، تعداد ۱۸۲ جلسه شوراها، گروه ها و کمیسیون ها در کل کشور بوده است. حدود ۷۰۰ نفر متخصص درگیر تولید برنامه در کل کشور هم به لحاظ حوزه نظری و هم به لحاظ حوزه عملی هستند. از ابتدای دانشگاه علمی کاربردی تا به حال حدود ۱۷۸۰ برنامه تولید کرده ایم، یعنی برنامه هایی که مقطع دار است، البته پودمانی جدا است. حدود ۳۰-۴۰ رشته نیز در حوزه کارشناسی ارشد برنامه داشتیم که آنها الان متوقف شده است، یعنی الان چرخه ای را ایجاد کرده ایم به این صورت که دانشگاه علمی کاربردی باید به سمت رسالت و مأموریت خود برگردد، یکی از سیاستها در حوزه برنامه درسی الان توسعه دوره های پودمانی است، دانشگاه های جامع علمی کاربردی باید زود بازده باشد، یعنی به سمتی برود که افراد را زود آموزش بدهد تا افراد سریع وارد حوزه بازار شغل شوند.

گروه صنعت ۱۶ زیر گروه دارد، گروه مدیریت و فناوری ۱۰ زیر گروه، گروه کشاورزی ۹ زیر گروه، و گروه فرهنگ و هنر ۱۲ زیر گروه دارد. کمیسیون معین در سال ۹۰ تشکیل شده است با عنوان بازوی شورا، برنامه ای که از گروه تخصصی وارد کمیسیون می شود آنجا اظهار نظر و کارشناسی می شود و نهایتاً در شورا مطرح می شود. در دانشگاه

جامع علمی کاربردی اولین اقدامی که برای تصویب برنامه انجام می شود این است که باید ضرورت ایجاد رشته تبیین شود، آیا در دانشگاه دیگر این رشته نمی تواند جواب دهد؟ آیا این حوزه رشته در جای دیگر نیست؟ در فنی حرفه ای نیست؟ بعد از تبیین اجازه تدوین برنامه درسی داده می شود.

برای توجیه باید پاسخ پکیج ۱۲ سوالی را به ما بدهد:

مشخصات حوزه شغلی چیست؟

چقدر نیرو در آنجا کار می کند؟

چه ویژگی هایی دارد؟

چه نیازهایی دارد؟

در دنیا چه جایگاهی دارد؟

در دانشگاه های دنیا چه جایگاهی دارد؟ و ...

باید این سئوالات را پاسخگو باشند و ارائه دهند.

از سال ۱۳۷۱ مجموعاً ۱۷۸۰ برنامه داشتیم که ۷۰۱ برنامه در گروه صنعت بوده است، ۴۹۸ برنامه گروه مدیریت و فناوری آموزشی ۳۱۴ برنامه در گروه فرهنگ و هنر، و ۲۶۷ برنامه در گروه کشاورزی بوده است. از سال ۸۰ که وظایف گروه هشتم به دانشگاه واگذار شده است تا سال ۹۰ که نظام جدید اجرا نشده بود، در دانشگاه همان برنامه را اجرا کردند، در سال ۹۰ کل برنامه ها را بازنگری کردند که الان ما ۷۸۰ برنامه فعال داریم.

کد رشته، محل را از زمانی که دکتر امید آمده است از (۱۶۰۰۰-۱۴۵۰۰) به (۵۸۰۰-۶۰۰۰) رسانده ایم، یعنی چیزی حدود ۱۰۰۰۰ رشته را حذف کرده ایم، و مراکز علمی کاربردی را تقریباً از ۱۰۰۰ تا به ۶۰۰ رسانده ایم، از نظر ما رشته پشتیبان معنی ندارد. بحث ما این بود که در نظام آموزش عالی کشور زیر نظام هایی را تعریف کردیم، زیر نظام های علمی کاربردی، غیر انتفاعی، و ... که ۸ تا زیر نظام را تعریف کردیم، سؤال ما از حوزه سیاست گذاری وزارت علوم این بود که اگر این زیر نظام ها قرار باشد همه کار همدیگر را انجام دهند این تقسیم بندی اساساً معنی ندارد.

اتفاق دیگر بحث مأموریت گرایی است، به عقیده ما مراکز علمی کاربردی باید به سمت مأموریت گرایی برود، یعنی قطب شوند. در حال حاضر حدود ۸۴۱ برنامه مصوب داریم.

گروه	صنعت	مدیریت و خدمات اجتماعی	فرهنگ و هنر	کشاورزی	جمع
مقطع					
کاردانی ناپیوسته	۱۷۵	۱۴۹	۷۴	۵۸	۴۵۶
کارشناسی ناپیوسته	۸۴	۹۸	۹۵	۴۰	۳۱۷
ارشد	۴۴	۱۷	۱	۶	۶۸
جمع	۳۰۳	۲۶۴	۱۷۰	۱۰۴	۸۴۱

بحث بعدی توسعه دوره پودمانی است، یعنی باید به سمتی برویم که دوره پودمانی و نیازهای بازار شغلی را بیشتر توسعه بدهیم. این به این معنی نیست که دوره های مقطع دار را توسعه نمی دهیم، ولی اولویت و جهت گیریمان دوره های پودمانی است. زمان ورود ما حدود ۳۰۰ دوره پودمانی داشتیم، در این یکسال حدود ۴۰۰ دوره پودمانی را در حوزه شغلی طراحی کرده ایم، در حال حاضر ۶۹۴ برنامه انجام شده است که اجرا می شود.

بحث بعدی اینکه به طور متمرکز دوره های پودمانی و تکدرس به صورت دفترچه اعلام خواهد شد که در سراسر کشور دانشجوی بگیرند. سیاستی که ما در دفتر برنامه درسی دنبال می کرد، بحث کیفیت گرایی، مأموریت گرایی، ساماندهی، بحث بین المللی بود. الان یکی از بحث هایی که شروع کرده ایم، بحث ارزیابی برنامه های درسی است. تقریباً این ۷۰۰ برنامه درسی را به طور کامل در دستور کارمان قرار داده ایم، که بحث بازنگری آن را انجام دهیم، لذا در راستای همان سازمان بحث ارتقای کیفیت برنامه درسی را مد نظر داریم، بحث بازنگری و دروس مقطع دار را دنبال می کنیم، توسعه برنامه درسی کوتاه مدت را به عنوان سیاست و راهبرد دنبال می کنیم.

یکی از نگاه هایی که ما داریم بحث تفویض اختیار است، که ما باید بخشی از کارهایمان را به واحد استانی واگذار کنیم، به دلیل اینکه واحدهای استانی در صف هستند و می توانند نیازها را سریع انجام و پاسخ دهند. از این رو به سمتی می رویم که اختیار طراحی و اجرای دوره های پودمانی را به استانها بدهیم. بحث بعدی تعامل با دستگاهها و دانشگاهها و انجمنها می باشد که توافق نامه ای با دانشگاه شهید بهشتی در حوزه برنامه درسی بسته ایم، با انجمن برنامه درسی، با انجمنهای فنی، با سازمانها و اتحادیه ها در حال انجام هستیم.

بحث توانمندسازی نیروی انسانی را داریم، بحث مدیریت، و نهایتاً بحثی را که دنبال می‌کنیم مکانیزه کردن سامانه برنامه درسی است. که کل فرآیند از زمانی که برنامه استارت می‌خورد تا زمانی که تصویب شود قابل مشاهده باشد.

انتظارات

- هدایت پایان نامه های دانشجویان تحصیلات تکمیلی به آموزش های علمی-کاربردی
- همکاری در ارزیابی و بازنگری برنامه های درسی علمی-کاربردی
- همکاری در جهت برگزاری کارگاه های آموزشی مشترک
- همکاری در جهت برگزاری سمینارها و همایش های علمی ، آموزشی و درسی
- انجام طرح های پژوهشی مشترک در زمینه طراحی و تدوین الگوها و نظام های آموزشی
- اختصاص حداقل یک فصل نامه به آموزش های علمی-کاربردی